Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!
Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ПРАЧЫТАЎ — ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ.

Совецкая Беларусь

№ 49 (7490) СЕРАДА 5 МАЯ 1943 г.

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА і ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР.

Вораг ужо зазнаў сілу сакрушальных udараў нашых войск. Блізіцца час, калі Чырвоная Армія разам з арміямі нашых саюзнікаў зламае хрыбет фашысцкаму зверу.

(З загада Вярхоўнага Галоўнакамандуючага Маршала Совецкага Саюза таварыша І. СТАЛІНА).

ЗАГАД
Вярхоўнага Галоўнакамандуючага

1 мая 1943 г. № 195 г. Масква

Таварышы чырвонаармейцы і чырвонафлотцы, камандзіры і палітработнікі, партызаны і партызанкі, рабочыя і работніцы, сяляне і сялянкі, людзі інтэлігентнай працы! Браты і сёстры, часова падпаўшыя пад іга нямецкіх прыгнятальнікаў!

Ад імя Совецкага Ўрада і нашай большэвіцкай Партыі вітаю і віншую вас з днём 1 Мая!

У суровыя дні Айчыннай вайны сустракаюць народы нашай краіны дзень 1 Мая. Яны даверылі свой лёс Чырвонай Арміі і не памыліліся ў сваіх надзеях. Совецкія воіны грудзьмі сталі на абарону Радзімы і вось ужо амаль два годы адстайваюць чэсць і незалежнасць народаў Совецкага Саюза.

За перыяд зімовай кампаніі 1942/43 г.г. Чырвоная Армія нанесла сур'ёзныя паражэнні гітлераўскім войскам, знішчыла велізарную колькасць жывой сілы і тэхнікі ворага, акружыла і ліквідавала дзве арміі ворага пад Сталінградам, забрала ў палон звыш 300 тысяч варожых салдат і афіцэраў і вызваліла ад нямецкага іга сотні совецкіх гарадоў і тысячы сёл.

Зімовая кампанія паказала, што наступальная сіла Чырвонай Арміі ўзрасла. Нашы войскі не толькі вышыблі немцаў з тэрыторыі, захопленай імі летам 1942 года, але і занялі рад гарадоў і раёнаў, якія знаходзіліся ў руках ворага каля паўтара года. Немцам аказалася не пад сілу прадухіліць наступленне Чырвонай Арміі.

Нават для контрнаступлення на вузкім участку фронта ў раёне Харкава гітлераўскае камандаванне аказалася вымушаным перакінуць больш трох дзесяткаў новых дывізій з Заходняй Еўропы. Немцы разлічвалі акружыць совецкія войскі ў раёне Харкава і ўстроіць нашым войскам «нямецкі Сталінград». Аднак спроба гітлераўскага камандавання ўзяць рэванш за Сталінград правалілася.

Адначасова з гэтым пабеданосныя войскі нашых саюзнікаў разбілі італа-германскія войскі ў раёне Лівіі і Трыпалітаніі, ачысцілі гэтыя раёны ад ворагаў і цяпер прадаўжаюць іх граміць у раёне Туніса, а доблесная англа-амерыканская авіяцыя наносіць сакрушальныя ўдары ваенна-прамысловым цэнтрам Германіі, Італіі, прадвяшчаючы ўтварэнне другога фронта ў Еўропе супроць італа-нямецкіх фашыстаў.

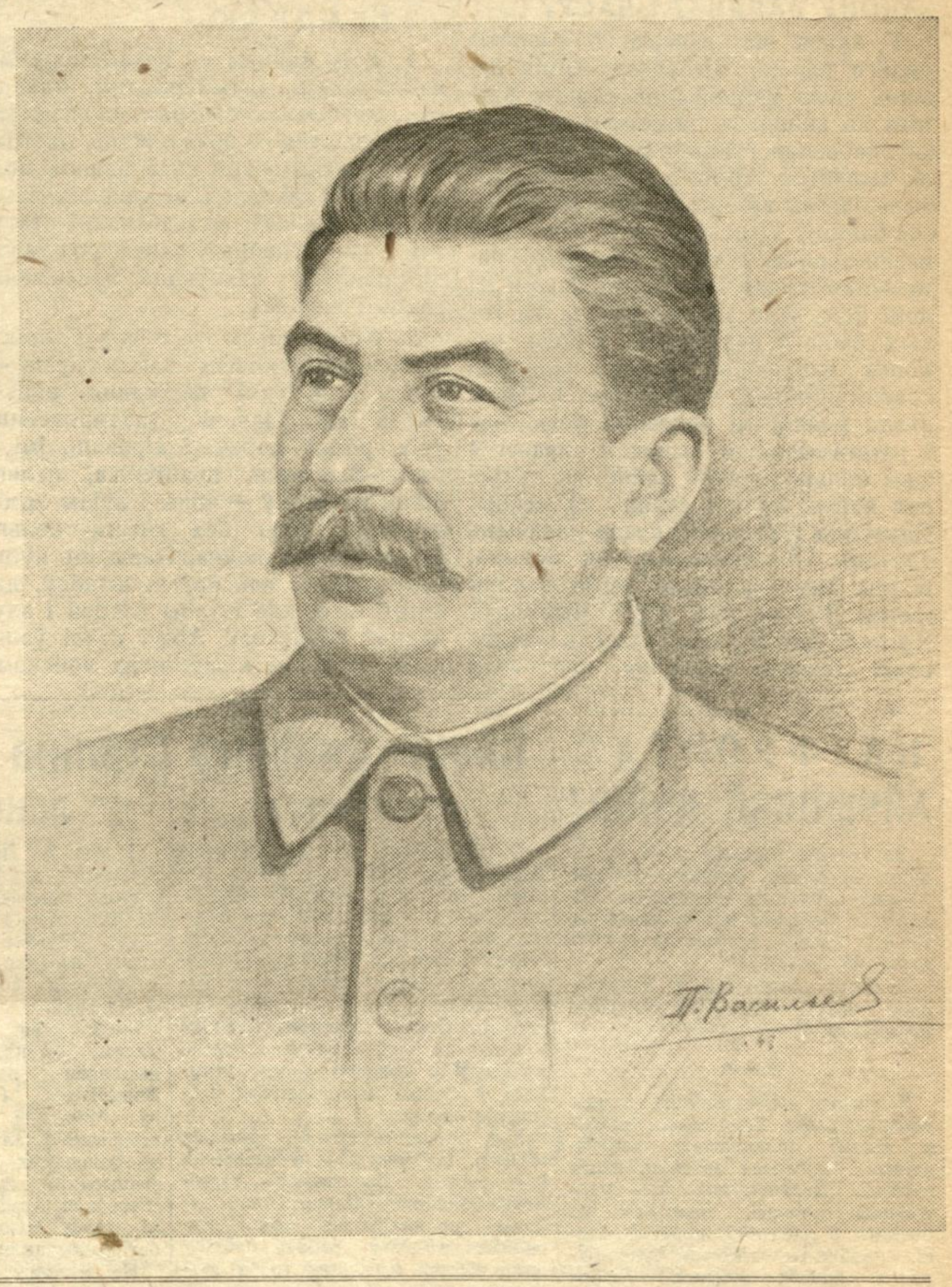
Такім чынам, удар па ворагу з усходу, з боку Чырвонай Арміі ўпершыню за час вайны зліўся з ударам з захаду, з боку войск нашых саюзнікаў — у адзіны агульны ўдар.

Усе гэтыя абставіны, узятыя разам, патраслі да асновы гітлераўскую ваенную машыну, змянілі ход сусветнай вайны і стварылі неабходныя прадпасылкі для перамогі над гітлераўскай Германіяй.

У выніку вораг аказаўся вымушаным прызнаць сур'ёзнае пагоршанне свайго становішча і стаў ляментаваць аб ваенным крызісе. Праўда, вораг імкнецца прыкрыць сваё крытычнае становішча шуміхай аб «татальнай» мабілізацыі. Але ніякая шуміха не можа адмяніць таго факта, што лагер фашыстаў сапраўды перажывае сур'ёзны крызіс.

Крызіс у лагеры фашыстаў выяўляецца, перш за ўсё, у тым, што вораг аказаўся вымушаным адкрыта адмовіцца ад сваёй першапачатковай устаноўкі на маланкавую вайну. У лагеры ворагаў цяпер ужо не ў модзе гаварыць аб маланкавай вайне,—крыклівая балбатня аб маланкавай вайне змянілася сумнымі прычытаннямі аб непазбежнасці зацяжнай вайны. Калі раней нямецка-фашысцкае камандаванне выхвалялася тактыкай маланкавага наступлення, то цяпер гэтая тактыка адкінута прэч, і нямецкія фашысты выхваляюцца ўжо не тым, што яны правялі ці маюць намер правесці маланкавае наступленне, а тым, што ім удалося лоўка ўлізнуць з-пад ахватваючага ўдару англійскіх войск у Паўночнай Афрыцы ці з акружэння з боку совецкіх войск у раёне Дзямянска. Фашысцкі друк поўны бахвальскіх паведамленняў аб тым, што нямецкім войскам удалося ўцячы з фронта і пазбегнуць новага Сталінграда на тым ці іншым участку Ўсходняга ці Туніскага фронта. Відаць, больш няма чым выхваляцца гітлераўскім стратэгам.

Крызіс у лагеры фашыстаў выражаецца, па-другое, у тым, што фашысты пачынаюць усё часцей пагаварваць пра мір. Калі меркаваць па паведамленнях замежнага друку, можна прыйсці да вываду, што немцы хацелі-б атрымаць мір з Англіяй і ЗША пры ўмове іх адыходу ад Совецкага Саюза, ці, наадварот, яны хацелі-б атрымаць мір з Совецкім Саюзам пры ўмове яго адыходу ад Англіі і ЗША. Будучы самі да мазга касцей вераломнымі, нямецкія імперыялісты маюць нагласць мерыць саюзнікаў на свой аршын, мяркуючы, што хто-небудзь з саюзнікаў пападзецца на вудачку. Ясна, што не ад добрага жыцця балбочуць немцы пра мір. Балбатня пра мір у лагеры фашыстаў гаворыць толькі аб тым, што яны перажываюць цяжкі крызіс. Але аб якім міру можа быць гутарка з імперыялістычнымі разбойнікамі з нямецка-фашысцкага лагера, якія залілі крывёю Еўропу і пакрылі яе шыбеніцамі? Няўжо не ясна, што толькі поўны разгром гітлераўскіх армій і безагаворачная капітуляцыя гітлераўскай Германіі могуць прывесці Еўропу да міру? Ці не таму балбочуць нямецкія фашысты пра мір, што яны адчуваюць набліжэнне надыходзячай катастрофы?

Нямецка-італьянскі фашысцкі лагер перажывае цяжкі крызіс і знаходзіцца перад сваёй катастрофай.

Гэта яшчэ не азначае, вядома, што катастрофа гітлераўскай Германіі ўжо наступіла. Не, не азначае. Гітлераўская Германія і яе армія патрасяны і перажываюць крызіс, але яны яшчэ не разбіты. Было-б наіўна думаць, што катастрофа прыдзе сама, у парадку самацёку. Патрэбны яшчэ два — тры такіх магутных удары з захаду і ўсходу, які быў нанесены гітлераўскай арміі за апошнія 5—6 месяцаў, для таго, каб катастрофа гітлераўскай Германіі стала фактам.

Таму народам Совецкага Саюза і іх Чырвонай Арміі, таксама як нашым саюзнікам і іх арміям прадстаіць яшчэ суровая і цяжкая барацьба за поўную перамогу над гітлераўскімі ізвергамі. Гэта барацьба патрабуе ад іх вялікіх ахвяр, велізарнай вытрымкі, жалезнай стойкасці. Яны павінны мабілізаваць усе свае сілы і магчымасці для таго, каб разбіць ворага і пракласці такім чынам шлях да міру.

Таварышы! Совецкі народ праяўляе найвялікшыя клопаты аб сваёй Чырвонай Арміі. Ён гатоў аддаць усе сілы далейшаму ўмацаванню ваеннай магутнасці совецкай краіны. Менш, чым за 4 месяцы, народы Совецкага Саюза ўнеслі ў фонд Чырвонай Арміі больш 7 мільярдаў рублёў. Гэта яшчэ раз паказвае, што вайна супроць немцаў з'яўляецца сапраўды агульнанароднай вайной усіх народаў, якія насяляюць Совецкі Саюз. Рабочыя, калгаснікі, інтэлігенцыя, не пакладаючы рук, стойка і мужна пераносячы нягоды, выкліканыя вайною, працуюць на прадпрыемствах і ва ўстановах, на транспарце, у калгасах і соўгасах. Але вайна супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў патрабуе, каб Чырвоная Армія атрымлівала яшчэ больш гармат, танкаў, самалётаў, кулямётаў, аўтаматаў, мінамётаў, боепрыпасаў, снаражэння, харчавання. Значыцца неабходна, каб рабочыя, калгаснікі, уся совецкая інтэлігенцыя працавалі для фронта з падвоенай энергіяй.

(ПРАЦЯГ НА 2-й СТАР.).

ЗАГАД

Вярхоўнага Галоўнакамандуючага

Патрэбна, каб усе нашы людзі і ўсе ўстановы ў тылу працавалі зладжана і дакладна, як добры механізм гадзінніка. Успомнім запавет вялікага Леніна: «РАЗ ВАЙНА АКАЗАЛАСЯ НЕПАЗБЕЖНАЙ — УСЁ ДЛЯ ВАЙНЫ, І МАЛЕЙШАЯ РАСПУШЧАНАСЦЬ І НЕДАХОП ЭНЕРГІІ ПАВІННЫ КАРАЦЦА ПА ЗАКОНУ ВАЕННАГА ЧАСУ».

У адказ на давер'е і клопаты свайго народа Чырвоная Армія павінна яшчэ мацней біць ворага, бязлітасна знішчаць нямецкіх захопнікаў, няспынна гнаць іх з совецкай зямлі. Чырвоная Армія за час вайны набыла багаты ваенны вопыт. Сотні тысяч байцоў у дасканаласці авалодалі сваёй зброяй. Многія камандзіры навучыліся ўмела кіраваць войскамі на полі бою. Але заспакайвацца на гэтым было-б неразумна. Байцы павінны навучыцца добра валодаць сваёй зброяй, камандзіры павінны стаць майстрамі вядзення бою. Але і гэтага мала. У ваеннай справе, а тым больш у такой вайне, як сучасная вайна, нельга стаяць на месцы. Спыніцца ў ваеннай справе—значыць адстаць. А адсталых, як вядома, б'юць. Таму галоўнае зараз заключаецца ў тым, каб УСЯ Чырвоная Армія з дня ў дзень удасканальвала сваю баявую вывучку, каб УСЕ камандзіры і байцы Чырвонай Арміі вывучалі вопыт вайны, вучыліся ваяваць так, як гэтага патрабуе справа перамогі.

Таварышы чырвонаармейцы і чырвонафлотцы, камандзіры і палітработнікі, партызаны і партызанкі!

Вітаючы і віншуючы вас з днём 1 Мая,

ЗАГАДВАЮ:

1. Усім байцам — пехацінцам, мінамётчыкам, артылерыстам, танкістам, лётчыкам, сапёрам, сувязістам, кавалерыстам — прадаўжаць нястомна удасканальваць сваё баявое майстэрства, дакладна выконваць загады камандзіраў, патрабаванні статутаў і настаўленняў, свята захоўваць дысцыпліну, захоўваць арганізаванасць і парадак.

2. Камандзірам усіх родаў войск і агульнавайсковым камандзірам — стаць майстрамі ваджэння войск, умела арганізаваць узаемадзеянне ўсіх родаў войск і кіраваць імі ў баю. Вывучаць праціўніка, паляпшаць разведку — вочы і вушы арміі, памятаць, што без гэтага нельга біць ворага напэўна. Павысіць культуру работы вайсковых штабаў, дабіцца таго, каб штабы часцей і злучэнняў Чырвонай Арміі сталі ўзорнымі органамі кіраўніцтва войскамі. Узняць работу вайсковых тылоў на ўзровень патрабаванняў, прад'яўляемых сучаснай вайной, цвёрда памятаць, што ад поўнага і своечасовага забеспячэння войск боепрыпасамі, снаражэннем, харчаваннем залежыць вынік баявых аперацый.

3. Усёй Чырвонай Арміі — замацаваць і развіць поспехі зімовых баёў, не аддаваць ворагу ні адной пядзі нашай зямлі, быць гатовай да рашаючых сражэнняў з нямецка-фашысцкімі захопнікамі. У абароне праяўляць упорства і стойкасць, уласцівыя байцам нашай арміі. У наступленні — рашучасць, правільнае ўзаемадзеянне войск, смелы манеўр на полі бою, завяршаемы акружэннем і знішчэннем праціўніка.

4. Партызанам і партызанкам—наносіць магутныя ўдары па варожых тылах, шляхах зносін, воінскіх складах, штабах і прадпрыемствах, разбураць лініі сувязі праціўніка. Уцягваць шырокія пласты совецкага насельніцтва ў захопленых ворагам раёнах у актыўную вызваленчую барацьбу, выратоўваючы тым самым совецкіх грамадзян ад угону ў нямецкае рабства і ад знішчэння гітлераўскімі звярамі. Помсціць бязлітасна нямецкім захопнікам за кроў і слёзы нашых жонак і дзяцей, мацярэй і бацькоў, братоў і сёстраў. Усімі сіламі дапамагаць Чырвонай Арміі ў яе барацьбе з подлымі гітлераўскімі прыгнятальнікамі.

Таварышы!

Вораг ужо зазнаў сілу сакрушальных удараў нашых войск. Блізіцца час, калі Чырвоная Армія разам з арміямі нашых саюзнікаў зламае хрыбет фашысцкаму зверу.

НЯХАЙ ЖЫВЕ НАША СЛАЎНАЯ РАДЗІМА!

НЯХАЙ ЖЫВЕ НАША ДОБЛЕСНАЯ ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ!

НЯХАЙ ЖЫВЕ НАШ ДОБЛЕСНЫ ВАЕННА-МАРСКІ ФЛОТ!

НЯХАЙ ЖЫВУЦЬ НАШЫ АДВАЖНЫЯ ПАРТЫЗАНЫ І ПАРТЫЗАНКІ!

СМЕРЦЬ НЯМЕЦКІМ ЗАХОПНІКАМ!

Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза
І. СТАЛІН.

НА ФРОНТАХ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

За мінулы тыдзень з 25 красавіка па 1 мая ўключна ў паветраных баях і на аэрадромах праціўніка знішчан 281 нямецкі самалёт. Нашы страты за гэты-ж час—105 самалётаў.

Нашымі караблямі ў Барэнцавым моры патоплен транспарт праціўніка.

* * *

У раёне Новарасійска немцы некалькі дзён таму назад вялікімі сіламі прадпрынялі наступленне, імкнучыся захапіць нашы пазіцыі. Дзейнічаючы пры падтрымцы авіяцыі, праціўнік на працягу 6 дзён вёў жорсткія атакі, спрабуючы зламаць супраціўленне нашых часцей. Байцы Н-скага злучэння адбілі ўсе атакі гітлераўцаў і нанеслі ім вялікія страты. У гэтых баях знішчана звыш 7.000 варожых салдат і афіцэраў, падбіта і спалена 25 нямецкіх танкаў і бронемашын. Абяскроўленыя часці праціўніка, не дабіўшыся ніякага поспеху, вымушаны былі спыніць атакі.

* * *

У раёне на поўдзень ад Орла байцы Н-скай часці атакавалі праціўніка і авалодалі вышынёй, якая мае важнае значэнне. У баю за гэту вышыню знішчана да 200 нямецкіх салдат і афіцэраў. Захоплена ў немцаў 5 кулямётаў, некалькі дзесяткаў вінтовак і аўтаматаў, 3 радыёстанцыі і склад боепрыпасаў.

* * *

На Заходнім фронце нашы падраздзяленні рассеялі некалькі разведчых атрадаў праціўніка і знішчылі 150 гітлераўцаў.

* * *

На Калінінскім фронце артылерысты і мінамётчыкі Н-скай часці зрабілі агнявы налёт па ўмацаваннях праціўніка і знішчылі 9 дзотаў, 8 бліндажоў, 2 гарматы, 7 кулямётаў і да роты нямецкай пяхоты.

Нашы разведчыкі пранклі ў тыл праціўніка і знянацку атакавалі нямецкі гарнізон у адной вёсцы. У вулічным баю нашы байцы знішчылі 45 немцаў і, захапіўшы палонных, вярнуліся ў сваю часць.

Агнём зянітнай артылерыі збіты 3 нямецкія самалёты.

(З паведамленняў Совінформбюро).

Словы вялікага Сталіна на вуснах усіх працоўных

МАСКВА

Першамайскім ранкам на вуліцах сталіцы ўжо было многа людзей. Ля рэпрадуктараў сабраліся натоўпы народу. Рупар загаварыў... Знаёмы голас дыктара. Чотка і громка перадаецца першамайскі загад Вярхоўнага Галоўнакамандуючага Маршала Совецкага Саюза таварыша Сталіна.

І так па ўсёй сталіцы. Слухалі, пранікалі ў кожную думку, прымалі ў сэрцы жыватворчыя сталінскія словы.

На прадпрыемствах адбыліся мітынгі. На многіх з іх няспынна ідзе работа. Выконваюць тэрміновыя заданні. Дзень і ноч рабочыя не пакідаюць цэхаў. Раней-бы на гэту работу пайшоў цэлы месяц, а цяпер трэба зрабіць у пяць дзён.

— Зробім,—гавораць упэўнена рабочыя. Загад таварыша Сталіна выклікаў да жыцця новыя сілы.

У адным з цэхаў завода ў адказ на загад таварыша Сталіна дасягнута вялікая працоўная перамога: комуніст токар Аліфанаў даў у фонд Галоўнага Камандавання Чырвонай Арміі каля 2.000 процантаў нормы па апрацоўцы дэталяў. Першамайскія падарункі Чырвонай Арміі зрабілі многія рабочыя.

ЛЕНІНГРАД

1 мая ў Ленінградзе адбыўся ўрачысты агульнагарадскі радыёмітынг, прысвечаны святу і загаду Вярхоўнага Галоўнакамандуючага. Радыёмітынг адкрыў старшыня выканкома Ленінградскага гарадскога совета тав. Папкоў. Ён сказаў:

— З усёй большэвіцкай палкасцю, як падабае ленінградцам, выканаем першамайскі загад Вярхоўнага Галоўнакамандуючага Маршала Совецкага Саюза таварыша Сталіна. Будзем гатовы да рашаючых бітваў з нямецка-фашысцкімі захопнікамі, у якіх Чырвоная Армія сумесна з арміямі нашых саюзнікаў зламае хрыбет фашысцкаму зверу.

На мітынгу таксама выступілі камандуючы вайскамі Ленінградскага фронта, камандуючы Чырвонасцяжным Балтыйскім флотам, інжынер тав. Пратапопава і ад моладзі тав. Аляксеева.

СТАЛІНГРАД

Адбылося ўрачыстае паседжанне совецкіх, партыйных і грамадскіх арганізацый горада, прысвечанае 1 Мая.

Сталінградцы сустрэлі дзень Першага Мая вялікімі поспехамі ў аднаўленні гаспадаркі горада. Узнімаюцца з руін цэхі прадпрыемстваў, комунальныя ўстановы, жыллёвыя дамы.

Першамайскі загад таварыша Сталіна будаўнікі горада сустрэлі з вялікім натхненнем. Яны абавязаліся датэрмінова аднавіць многія аб'екты комунальнай і жыллёвай гаспадаркі, яшчэ вышэй падняць вытворчасць працы.

Стары каменшчык-пячнік Васіль Папалітаў штодзённа выконвае па 5—6 норм.

Тысячы сталінградцаў працавалі 2 мая на суботніку.

СТАЛІНАБАД

Тысячы працоўных сталіцы Таджыкістана сабраліся на агульнагарадскі мітынг. З вуснаў у вусны перадаюцца словы першамайскага загада Вярхоўнага Галоўнакамандуючага Маршала Совецкага Саюза таварыша Сталіна: «Блізіцца час, калі Чырвоная Армія разам з арміямі нашых саюзнікаў зламае хрыбет фашысцкаму зверу». Пасля мітынга адбылася дэманстрацыя. У калонах прайшло звыш 50.000 дэманстрантаў.

ЗАГАД ПРАВАДЫРА НАТХНЯЕ НА ПОДВІГІ

Раніцою 1 мая на фронце прагучэлі гістарычныя поўныя мудрага зместу і веры ў недалёкі час перамогі сталінскія словы, перададзеныя па радыё. Яны поўняць сэрцы франтавікоў гордасцю за атрыманыя перамогі, непахіснай упэўненасцю ў надыходзячым разгроме ворага. Апошнія словы загада тонуць у магутным «ура», якое доўга перакатваецца над лагчынамі і ўзгоркамі.

Слова бярэ наводчык гарматы Нікалай Смірноў, які падбіў у зімовых баях нямецкі танк і за баявыя подвігі быў узнагароджаны ордэнам Чырвонай Звязды.

— Калі я слухаў загад, у мяне светла стала на сэрцы. Калі-б таварыш Сталін мог пачуць адгэтуль, я крыкнуў-бы: ёсць, таварыш Сталін! Будзем моцна трымаць участак фронта. Будзем дзень і ноч вучыцца мастацтву бою. Будзем так вучыцца, каб па першаму Вашаму загаду прынесці свае сцягі да самай нямецкай граніцы.

Усе выступаючыя на мітынгу ў гэтай часці і ў другіх часцях Чырвонай Арміі пакляліся ў адказ на загад не даваць ворагу супакою ні днём, ні ноччу, біць яго да канчатковай перамогі.

УРАЛ ДАСЦЬ ФРОНТУ ЯШЧЭ БОЛЬШ УЗБРАЕННЯ

Уральцы з выключнай увагай слухалі перадачу першамайскага загада Вярхоўнага Галоўнакамандуючага Маршала Совецкага Саюза таварыша Сталіна. На заводах і фабрыках, шахтах, новабудоўлях і чыгунках адбыліся сходы і мітынгі працоўных.

Дырэктар Кушвінскага металургічнага завода тав. Аўчарэнка расказаў:

— Сваё слова мы стрымалі. За два месяцы—у сакавіку і красавіку мы далі ў асобы фонд Галоўнага Камандавання Чырвонай Арміі 1.000 тон чыгуна і 350 тон сталі. Але мы павінны даваць яшчэ больш, і мы дадзім.

Доменшчыкі і сталевары завода парашылі працягваць спаборніцтва і абавязаліся скончыць поўгадовую праграму да 25 чэрвеня.

З вялікім уздымам прайшлі мітынгі на многіх іншых заводах. Усюды рабочыя і інжынерна-тэхнічныя работнікі бяруць абавязацельствы павялічыць вытворчасць узбраення.

СХОД, ПРЫСВЕЧАНЫ ДНЮ 1-га МАЯ

29 красавіка ўвечары адбыўся ўрачысты сход, прысвечаны дню агляду баявых сіл працоўных—Першаму мая. У зал сабраліся супрацоўнікі ЦК КП(б) Беларусі, Соўнаркома і Прэзідыума Вярхоўнага Совета Беларускай ССР, многія партыйныя і совецкія работнікі, партызаны і партызанкі, пісьменнікі, артысты, мастакі.

У прэзідыум схода выбіраюцца сакратар ЦК КП(б)Б генерал-лейтэнант тав. Панамарэнка, Старшыня Соўнаркома БССР тав. Былінскі, Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР тав. Наталевіч, таварышы Калінін, Малін, Крупеня, Эйдзінаў, Аўхімовіч, Гарбуноў, Бельчанка, Рыжыкаў, Ганенка, Прохараў і другія.

Урачысты сход адкрывае Старшыня СНК БССР тав. Былінскі.

Пад гучныя апладысменты ўдзельнікаў схода ў ганаровы прэзідыум схода выбіраецца правадыр народаў вялікі **Сталін**, таварышы **Молатаў, Варашылаў, Кагановіч, Калінін, Андрэеў, Мікаян, Жданаў, Хрушчоў, Берыя, Швернік, Маленкоў, Шчэрбакоў, Вазнесенскі.**

З дакладам аб Першым Маі і міжнародным становішчы выступіў сакратар ЦК КП(б) Беларусі па прапагандзе тав. Т. Гарбуноў.

Пад бурныя апладысменты ўсяго зала прымаецца прывітальнае пісьмо Вярхоўнаму Галоўнакамандуючаму Маршалу Совецкага Саюза таварышу Сталіну.

— Беларускі народ па Вашаму, таварыш Сталін, закліку з першых дзён Айчыннай вайны ўзняўся на свяшчэнную барацьбу супроць ненавісных нямецка-фашысцкіх прыгнятальнікаў,—гаворыцца ў пісьме. —У самы разгар баёў адусюль была эвакуіравана беларуская прамысловасць. Сотні фабрык і заводаў з усім абсталяваннем і рабочымі калектывамі, эвакуіраваўшыся ў совецкі тыл, на новым месцы арганізавалі выпуск грознай зброі, якою доблесныя чырвоныя воіны б'юць нямецкіх акупантаў.

Гітлераўцы ў Беларусі сустрэлі магутны партызанскі рух, сустрэлі непакорнасць, нянавісць і помсту беларускага народа. Партызанская вайна стала вайною ўсяго народа. Больш 150 тысяч нямецкіх салдат і афіцэраў знішчаны беларускімі партызанамі і партызанкамі.

На фронтах айчыннай вайны сыны беларускага народа ў радах доблеснай Чырвонай Арміі геранчна змагаюцца за вызваленне роднага краю, за свабоду нашага народа. Імёны праслаўленых Герояў Совецкага Саюза—Нікалая Гастэла, Льва Даватара, Міхаіла Сільніцкага, Канстанціна Заслонава і многіх іншых праслаўляюць беларускі народ у яго жорсткай барацьбе за сваю незалежнасць і свабоду.

Мы запэўніваем Вас ад імені беларускага народа, партызан і партызанак, што наш народ у адзінай сям'і народаў Совецкага Саюза будзе змагацца да поўнай перамогі, датуль, покі апошні немец не ляжа касцьмі ў сырую зямлю, і Беларусь зноў будзе вольнай, незалежнай, шчаслівай.

Няхай жыве наш правадыр і настаўнік, родны таварыш Сталін!

У заключэнне ўрачыстага схода адбыўся вялікі канцэрт, у якім прымалі ўдзел лепшыя тэатральныя сілы Беларускай ССР.

СЁННЯ—ДЗЕНЬ БОЛЬШЭВІЦКАГА ДРУКУ

Дзесяткі партызанскіх газет выходзяць і распаўсюджваюцца на Беларусі. Яны нясуць праўду беларускаму народу, клічуць яго на бой з нямецкімі захопнікамі.

БОЛЬШЭВІЦКІ ДРУК БЕЛАРУСІ Ў ДНІ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

Звыш 20 месяцаў гаспадараць нямецка-фашысцкія захопнікі ў гарадах і вёсках Беларусі. Звыш 20 месяцаў яны твораць свае агідныя злачынствы, рабуюць насельніцтва, забіваюць жанчын і дзяцей. Але беларускі народ не скарыўся, ён не стаў і ніколі не стане на калені перад ворагам! Беларускія патрыёты па заклiку вялікага Сталіна аб'ядналіся ў шматлікія партызанскія атрады і вядуць гераічную барацьбу супроць захопнікаў. Яны не даюць спакою акупантам ні ўдзень, ні ўночы, яны разбураюць камунікацыі ворага, пускаюць пад адкос воінскія эшалоны, узрываюць масты, на кожным кроку знішчаюць ненавісных чужынцаў.

Велізарную дапамогу партыйным арганізацыям, партызанскім атрадам у барацьбе супроць нямецка-фашысцкіх акупантаў аказвае большэвіцкі друк Беларусі.

* * *

Перад намі газета **«Звязда»** — орган ЦК і Мінскага абкома КП(б) Беларусі. У № 1 чытаем: **«Партызан! Ты бачыш — на фронт цягнуцца нямецкія эшалоны, нагружаныя салдатамі, боепрыпасамі і тэхнікай. Узрывай чыгуначнае палатно, масты, пускай пад адкос саставы! Гэтым ты дапаможаш наступленню Чырвонай Арміі... Ты чуеш — па тваёй краіне крочаць салдаты і афіцэры гітлераўскай грабежніцкай арміі. Знішчай іх, як шалёных сабак! Радзіма толькі тады ўздыхне свабодна, калі на яе зямлі не застанецца ні аднаго акупанта... Ты чуеш, як плачуць твае дзеці, жонка, маці. Гэта фашысцкія бандыты здзекуюцца з іх. Знішчай нямецкую погань! Няхай сваёй крывёю расплоціцца вораг за страшэнныя злачынствы!..»**

У суровых умовах падполля газета мінскіх большэвікоў з нумара ў нумар выкрывае здраднікаў беларускага народа — гітлераўскіх паслугачоў, паказвае шматлікія факты грабежніцтва і зверстваў нямецка-фашысцкіх захопнікаў, выкрывае іх правакацыі, заклікае партызан, увесь беларускі народ да бязлітаснай барацьбы з фашысцкімі акупантамі.

Заклікі газеты хутка сказаліся на справе.

Беларуская працоўная моладзь не пайшла за гітлераўцамі. Цэлымі групамі накіраваліся юнакі і дзяўчаты ў лясы, у партызанскія атрады.

Па Мінскай вобласці немцы не атрымалі жаданых вынікаў і па хлебанарыхтоўках. Сяляне схавалі хлеб, а ў асобных выпадках знішчылі яго. **«Лепш спаліць, чым аддаць ворагу»**, — так раіла газета, так зрабілі калгаснікі многіх вёсак.

Шырэй распаліць партызанскую вайну, як мага лепш дапамагаць партыйнай арганізацыі, беларускаму народу ў барацьбе з акупантамі — такая галоўная тэматыка «Звязды». У кожным нумары баявая мінская газета паказвае герояў-партызан, іх храбрасць і самаахвяраванне. Яна заклікае працоўных:

— Яшчэ вышэй баявую актыўнасць!

«Біць гітлераўскіх нягоднікаў па аднаму і групамі, біць усюды, дзе яны ні паявяцца!»

Газета **«Віцебскі рабочы»** — орган Віцебскага абкома КП(б) Беларусі з яшчэ большай сілай і яркасцю паказвае цяжкае становішча беларускага насельніцтва, яго пакуты пад гнётам нямецкага фашызма, асвятляе гераічную барацьбу народных мсціўцаў супроць азвярэлай гітлераўскай банды.

44 нумары вышла гэтай газеты. І ў кожным з іх чытачы — працоўныя Віцебскай вобласці знаходзяць параду да дзеяння, агністы сталінскі заклік да барацьбы, чэрпаюць упэўненасць у нашай перамозе над ворагам, знаёмяцца са становішчам на франтах Айчыннай вайны, з баявымі подзвігамі беларускіх партызан.

У нумары ад 23 студзеня гэтага года «Віцебскі рабочы» ў раздзеле «Колькі ты знішчыў немцаў?» прыводзіць кароткія допісы партызан, іх справаздачы аб сваёй баявой дзейнасці.

Дзеянням партызан у гэтым нумары аддаецца цэлая старонка — друкуюцца артыкулы і допісы партызан Івана Г., Змітрака Н., Аўхіма Р., Леаніда Д., Фёдара Л. і іншых. Як-бы абагульняючы змешчаны матэрыял, газета піша:

«На акупіраванай тэрыторыі немец павінен адчуваць сябе, як у пекле. З-за кожнага куста, у кожным доме няхай сочыць немца смерць».

— Незгасальны гнеў і прага помсты вядуць нас у бой! — прадаўжае газета. У чарговым нумары яна заклікае народных мсціўцаў: **«Ператварайце ў абломкі нямецкія паязды, аўтамашыны, не дапускайце да фронта жывую сілу і тэхніку ворага, знішчайце яе!»**

Сваёй праўдзівасцю і даходлівасцю да мас працоўных абласная газета «Віцебскі рабочы» выклікае трывогу ў стане фашысцкіх акупантаў і іх пасобнікаў.

Пацёрты і змяты дайшоў да нас № 9 ад 20 сакавіка 1943 года газеты «Кіравец». Відаць, што пабываў ён не ў адных руках, што з цікавасцю яго чыталі калгаснікі і калгасніцы Н-скага раёна, Магілёўскай вобласці.

На першай старонцы «Кіраўца» друкуецца паведамленне Совінформбюро аб заняцці Чырвонай Арміяй Гжацка, Вязьмы, Белага. Перадавы артыкул «Загад таварыша Сталіна — непахісны закон» растлумачвае насельніцтву тыя задачы, якія пастаўлены таварышам Сталіным перад совецкімі партызанамі і партызанкамі. На другой старонцы, гаворачы аб поспехах Чырвонай Арміі на франтах айчыннай вайны, газета ва ўвесь голас заклікае:

— Дапамагайце наступаючай Чырвонай Арміі, руйнуйце камунікацыі ворага!

Змястоўныя нумары газеты «Бабруйскі партызан». Побач з падрабязнымі артыкуламі аб жыцці працоўных Совецкага Саюза, аб гераічных буднях Чырвонай Арміі і совецкіх партызан, бабруйская партызанская газета дае належны адпор фашысцкай правакацыі, кожнай гебельсаўскай хлусні.

Каб хоць трошкі прыкрыць свой грабеж у Беларусі, гітлераўцы паведамілі, нібы з Германіі ў Расію завозіцца пародзістая жывёла і машыны. «Бабруйскі партызан» на хлусню Гебельса адказвае проста:

«Але няхай-бы яны назвалі хоць адну вёску, куды прывезена гэта жывёла. Сказаць гэтага немцы не могуць, таму што яны хлусяць... Фашысцкай хлусні ніхто не верыць».

«Патрыёт радзімы» — так назвалі сваю газету партызаны Слуцка і навакольных да яго раёнаў. Яны апраўдваюць гэту назву, яны паказваюць сябе, як сапраўдныя совецкія патрыёты.

Па баявых старонках газеты мы бачым, як партызаны дапамагаюць Чырвонай Арміі, якую велізарную шкоду прычыняюць яны акупантам.

* * *

Сістэматычна, дзесяць разоў у месяц, выходзіць газета «Совецкая Беларусь», чатыры разы ў месяц — газета-плакат «Раздавім фашысцкую гадзіну».

Рэгулярна выходзяць газета «Чырвоная змена» (орган ЦК ЛКСМБ), газеты Вілейскага, Гомельскага, Магілёўскага абкомаў КП(б)Б і другія.

На тэрыторыі часова акупіраванай Беларусі падпольнымі абласнымі і раённымі арганізацыямі КП(б) Беларусі выдаюцца дзесяткі газет.

Вялікае значэнне большэвіцкага друку ў Беларусі ў дні айчыннай вайны. Ён натхняе беларускі народ на барацьбу з гітлераўскімі захопнікамі, ён дапамагае КП(б) Беларусі ў ажыццяўленні задач, пастаўленых перад партызанамі і партызанкамі Беларусі нашым правадыром і настаўнікам Маршалам Совецкага Саюза таварышам Сталіным.

МОЙ ДЭВІЗ—ЗАБІ НЕМЦА

(Пісьмо з фронта)

Многа год мінула з таго часу, і я ўжо забыўся, ад каго чуў такі сказ пра вясну:

«Вясна бяжыць да нашага сяла нацянькі, праз лес і луг, пераскаквае рэчкі і вазёры. Пакуль дабяжыць да нашых агародаў,— разагрэецца, упацее настолькі, што крупіцы поту блішчаць на травах, на кустах...»

Гэта мне запамятавалася назаўсёды. Бывала выйдзеш на ганак і, здаецца, бачыш, як, падкасаўшыся, бяжыць вясна: бадзёрая, радасная, ружовая.

Вось і цяпер, мне здаецца, яна бяжыць муражліваю сцежкаю, пераскаквае праз рэкі, праз папялішчы, праз курганы-магілы; бяжыць да нашых агародаў, да нашага сяла. Але ніякага там сяла няма. Яшчэ зімою немцы спалілі наша сяло. Старыкоў і дзяцей немцы хапалі і жывымі кідалі ў агонь, адсякалі ім галовы. Маладых хлопцаў і дзяўчат акупанты адправілі на катаргу ў Германію. Многім па дарозе ўдалося ўцячы ў лес да партызан.

Не ў родным сяле, а ў глухіх хмызняках, у цёмных лясах сустракаюць людзі вясну.

Не крупіцы поту-расы, а кроў людская чырванее на травах, на кустах. Кроў майго бацькі, маёй жонкі, дзяцей; кроў маіх суседзяў Платона Ахрэмчыка, Аляксандра Каржана, Тімоха Васілеўскага. Гэта кроў кліча мяне да помсты. З таго часу, як даведаўся я пра гэту страшэнную трагедыю, няма мне спакою, унімку.

Дзе-б я не быў, куды-б я не ішоў—усюды перада мною стаяць чорныя папялішчы, мрояцца і палыхаюць пажарышчы, бачу адсечаныя галовы родных, блізкіх, знаёмых. Мною кіруе нейкая таемная сіла і вядзе мяне з бліндажа на перадавую, вядзе шукаць немца-звера.

Убачыўшы немца, мае вочы робяцца больш зоркія, рукі больш цвёрдыя, цела больш пружыністае. Я гатоў адзін рынуцца на кучку нямецкіх разбойнікаў. Бой —мая стыхія. Убачыўшы варожую кроў — мне лягчэй на сэрцы, не так пячэ гнеў.

Кожны дзень забі немца!—мой дэвіз. Бываюць дні, калі я б'ю па два і больш немцаў. Я авалодаў снайперскаю вінтоўкаю, стаў снайперам спецыяльна, каб лаўчэй цэліць у ворага. За кароткі час я забіў 27 нямецкіх салдат і трох афіцэраў.

Не так даўно быў у снайперскай засадзе. Мяне заўважылі нямецкія аўтаматчыкі. Пачалі страляць. Я перапоўз за другі куст і з новай пазіцыі ўлажыў двух немцаў. Але іх было многа. Страляюць з аўтаматаў па новай пазіцыі. Я—за тоўсты пень. Немцы ўжо зусім блізка. Прыцэліўся —і фрыца няма. Яшчэ выстрал— яшчэ адзін нямецкі труп. Нямецкія аўтаматчыкі бліжэй і бліжэй паўзуць. Бачу іх агідныя морды, чую варожую мову. Акурат у гэты час падаспеў мой друг—снайпер Міхаіл Клімаў, які быў у засадзе. Мяне, як быццам, нешта падхапіла на ногі.

— Ура!—крычу. —Калі немцаў!

— Ура!—крычыць Міхаіл.

Немцы так былі збянтэжаны, што не ўспелі апомніцца. Яны думалі, што трапілі ў пастку, што тут па меншай меры ўзвод совецкіх байцоў. Не мог-жа я адзін, як вар'ят, ляцець на іх. Некаторыя аўтаматчыкі падхапіліся і дай бог ногі. Я прыцэліўся і яшчэ аднаго фрыца зваліў з ног. Астатнія ўцяклі, а два паднялі рукі. Немцы стаялі, як бараны, і вачам сваім не верылі: перад імі не было ніякай роты байцоў, стаяў я ды мой друг. У нашых позірках свяціліся пажары нашых вёсак. Немцам было страшна і яны лепеталі:

— Гітлер капут!

Недалёк той час, калі ўсёй разбойніцкай гітлераўскай арміі будзе капут.

Зноў свабода і радасць разгорнуць крыллі над родным краем. Зноў мурожнаю сцежкаю з-за лесу прыдзе да нас вясна вызвалення.

Сяржант А. КАРАНЕВІЧ,
ордэнаносец.

ІДУ Ў БОЙ...

(Пісьмо партызана)

На Беларусі вясна. Цякуць поўнаводныя рэкі, зелянівам пакрыліся паплавы, набухаюць почкі на дрэвах. Якая гэта радасная і шчаслівая пара года была ў нашай старонцы!

Прыход вясны ўносіў ажыўленне не толькі ў багатую беларускую прыроду, але і ў жыццё людзей. На калгасных палях грукаталі трактары, на сонцы блішчэлі начышчаныя раллёю лемяхі плугоў, пульхная зямля прымала залацістае зерне, каб зашумець новым багатым ураджаем.

А надвячоркам на вуліцы вёсак выходзілі дзяўчаты і гукалі вясну-красну. Галасна заліваўся гармонік. Ярка гарэла святло ў клубах, чытальнях, кіно. Там калгаснікі знаходзілі сабе прыемны адпачынак пасля працоўнага дня.

Як самае найвялікшае свята, сустракалі мы Першы май.

Колькі разоў, з прыўзнятай галавою, у калоне дэманстрантаў, я праходзіў міма першамайскай трыбуны. У гэты міг, як ніколі, усім нутром я адчуваў тую вялікую радасць свабоднага чалавека. Я быў горды за сябе, за сваю краіну. Шчасцем поўніліся грудзі, і песня сама лілася з вуснаў.

Так было...

На Беларусі вясна. Але не чутна песень, не ўбачыш моладзі на вуліцах—фашысцкія акупанты пагналі яе на катаргу ў Нямеччыну, а вёскі спалілі разам з жанчынамі, старыкамі, дзецьмі. Вось ужо хутка два годы, як Беларусь стогне пад ярмом гітлераўскага «новага парадку». Смерць і разбурэнне, гвалты і здзекі, непамерныя падаткі і шматлікія штрафы прынеслі акупанты беларусам.

Прыцiхшай, але непакорнай ляжыць мая старонка пад пятой акупантаў. З прыходам вясны ўсё часцей і часцей цішыню абуджаюць магутныя выбухі, кулямётныя і вінтовачныя стрэлы. Гэта на партызанскіх мінах узрываюцца нямецкія воінскія эшалоны, аўтамашыны, мёртвымі падаюць фрыцы. На Беларусь прышла другая партызанская вясна. Яна знамянальна тым, што ярчэй разгараецца полымя свяшчэннай народнай вайны з нямецкімі захопнікамі. У нас не будзе ні дэманстрацый, ні народных гульняў. Не час для гэтага. Тут, у глыбокім варожым тылу, мы па-свойму, па-партызанску адзначым другі ваенны май.

У гэтыя дні прыходу вясны — я іду ў бой. Гэта будзе мая і маіх таварышоў па зброі саракавая баявая аперацыя. Многа фашысцкага звяр'я лягло касцьмі ад нашай партызанскай зброі. Многа іх яшчэ ляжа гэтай вясной. Гітлераўцы ў каторы раз адчуюць усю сілу партызанскіх удараў, усю нянавісць народа да фашысцкіх вылюдкаў.

Я іду ў бой з лютым, крывяжэрным ворагам. Я іду ў бой таму, што хачу быць чалавекам, хачу жыць і свабодна дыхаць у сваёй краіне.

Я іду ў бой таму, што не магу спакойна спаць, пакуль па маёй зямлі ходзіць немец. У маім горле перасядае кавалак хлеба, калі я кожны дзень чую стогны і енкі галодных, прыгнечаных людзей. Маё сэрца поўніцца болем, калі я гляджу на спапялёныя фашысцкімі катамі гарады і вёскі. Па маёй скуры праходзіць мароз пры думцы аб сотнях тысяч знішчаных гітлераўцамі беларусаў.

Ой, якія страшэнныя злачынствы фашыстаў на Беларусі! Маё сэрца гарыць нянавісцю да нямецкіх душагубаў, яно прагне свяшчэннай помсты.

Я моцна сціскаю ў руках зброю. Іду ў бой.

МІКОЛА С.

Заява Хэла аб першамайскім загадзе таварыша СТАЛІНА

Каментыруючы першамайскі загад таварыша Сталіна, дзяржаўны сакратар Злучаных Штатаў Амерыкі Хэл заявіў, што гэты загад з'яўляецца «хвалюючым выступленнем мудрага правадыра, выступленнем, надзвычай карысным у цяперашні час».

* * *

Загад Вярхоўнага Галоўнакамандуючага Маршала Совецкага Саюза таварыша СТАЛІНА — у цэнтры ўвагі грамадскасці Англіі і ЗША

Першамайскі загад Вярхоўнага Галоўнакамандуючага Маршала Совецкага Саюза таварыша І. Сталіна выклікаў у Англіі вялікую цікавасць. Англійскае радыё перадало загад на многіх мовах. Загад таварыша Сталіна шырока публікуецца ў англійскім друку.

Радыёкаментатар Патрык Лейсі заявіў, што першамайскі загад Сталіна яшчэ раз падкрэсліў, якое моцнае адзінства паміж саюзнікамі і якое непахіснае іх баявое садружаства. Словы Сталіна адносна баявых дзеянняў войск саюзнікаў у раёне Туніса і доблеснай англа-амерыканскай авіяцыі з'яўляюцца высокай пахвалай. Сталін, заяўляе каментатар, не такі чалавек, каб хваліць незаслужана. Гэта найбольш адкравенны і праўдзівы чалавек, які гаворыць тое, што думае, і думае тое, што гаворыць. Сталін не дарэмна сказаў, што гітлераўская Германія і яе армія патрасяны і перажываюць крызіс, але яны яшчэ не разбіты. Цяжкія баі, гаворыць Патрык Лейсі, яшчэ наперадзе, але Сталін непахісны ў сваёй упэўненасці ў перамозе, якая будзе дасягнута Чырвонай Арміяй сумесна з арміямі яе саюзнікаў.

Англійскае міністэрства інфармацыі ў паведамленні для друку ўказвае, што «загад Сталіна расцэньваецца ў Лондане, як у вышэйшай ступені важная дэкларацыя, якая мае глыбокае значэнне ў даны момант для справы Аб'еднаных нацый».

Дыпламатычны аглядальнік агенцтва Рэйтэр паведамляе, што першамайскі загад таварыша Сталіна цёпла сустрэнуты ў Лондане. Па словах аглядальніка, тут асабліва адзначаецца, што Сталін з пахвалай сказаў аб пабеданосных войсках саюзнікаў Расіі і іх авіяцыі.

Лонданскае радыё, ацэньваючы загад таварыша Сталіна, як дакумент вялікай палітычнай важнасці, адзначае, што ён «наносіць сакрушальны ўдар па гітлераўскай прапагандзе, якая спрабуе пераканаць насельніцтва краін, якія падпарадкаваны Германіі, у існаванні рознагалоссяў, якія нібыта маюцца сярод Аб'еднаных нацый. У загадзе Сталіна выказан цвёрды намер рускага народа змагацца да поўнай перамогі над ворагам. Разам з тым гэты загад дае рускаму народу ўпэўненасць у тым, што ён змагаецца не адзін і што дзеянні ўзброеных сіл Аб'еднаных нацый прадвяшчаюць стварэнне другога фронта».

Дыпламатычны аглядальнік газеты «Сандзі дыспетч» піша, што «загад Сталіна сарваў новую кампанію Германіі, разлічаную на тое, каб раскалоць саюзнікаў». Аглядальнік падкрэслівае, што падобныя палітычныя трукі гітлераўцаў з'яўляюцца доказам таго, што гітлераўцы «разумеюць сваю няздольнасць ухіліць ваеннымі сродкамі катастрофу, якая ім пагражае».

* * *

Загад Вярхоўнага Галоўнакамандуючага Маршала Совецкага Саюза таварыша Сталіна знаходзіцца ў цэнтры ўвагі амерыканскай грамадскасці. Амерыканскае радыё, агенцтвы Асошыэйтэд Прэс і Юнайтэд Прэс шырока распаўсюдзілі гэты загад. Нью-ёркскія і вашынгтонскія, чыкагскія і іншыя газеты апублікавалі яго на першых старонках.

Газеты спецыяльна падкрэсліваюць у загалоўках тое месца загада таварыша Сталіна, дзе гаворыцца, што ўдар па ворагу з усходу, з боку Чырвонай Арміі, упершыню за час вайны зліўся з ударам з захаду, з боку войск саюзнікаў — у адзіны агульны ўдар. Газеты таксама падкрэсліваюць тыя словы загада, у якіх выказана непахісная ўпэўненасць таварыша Сталіна ў перамозе над ворагам.

ПОДВІГ НІКАЛАЯ НЕКАЦЕРЫНСКАГА

Нікалай Некацерынскі павінен быў завяршыць аперацыю і цяпер поўз па краю насыпу. Ён ведаў: блізка немцы і іх нямала. Яны могуць нарабіць непрыемнасцей і нават сарваць аперацыю. Але-ж апошняе Нікалай адхіляў. Заданне трэба было абавязкова выканаць, бо вельмі многа воінскіх саставаў ішло да лініі фронта па гэтаму ўчастку чыгункі.

Нікалай дасягнуў патрэбнага месца і заклаў ладную порцыю ўзрыўчаткі. «Фрыцам на закуску»,—пажартаваў ён пра сябе.

Ён сабраўся было назад, але выразна заўважыў у розных месцах нямецкіх салдат. Яны ішлі невялікімі групамі, трымаючы напагатове зброю. Няўжо даведаліся?

Каб застацца непрыкмечаным, Нікалай прыпаў да рэек. Рэйкі гулі. Сюды ішоў поезд...

Гул усё ўзмацняўся і неўзабаве паказаліся дымок і чорная кропка, якая павялічвалася з набліжэннем поезда.

Нікалай зразумеў: ісці назад—значыць выдаць таварышаў, што знаходзіліся ў засадзе, і сарваць баявую аперацыю, да якой атрад доўга рыхтаваўся.

Поезд, як гадзюка, выкручваўся па рэйках, ён прайшоў станцыю, не затрымаўся, рушыў далей. Ён насоўваўся на Нікалая Некацерынскага, які ляжаў паміж рэек. Побач была смерць, якую Нікалай падрыхтаваў для другіх, ненавісных яму, людзей.

Неба, зацягнутае хмарамі, плыло над ім, і недзе далёка, на ўсходзе, віднеліся паміж хмар блакітныя прасветы.

Ён яшчэ паспеў агледзецца назад і паглядзець на тое месца, дзе былі ў засадзе яго таварышы.

Потым усё злілося...

Ён не вярнуўся больш да партызан, у іх вялікую дружную сям'ю. Але ён адпомсціў за сябе няззаным чужынцам, што хочуць гаспадарыць на нашай зямлі. 70 таварных вагонаў, у якіх ехалі на фронт нямецкія бандыты, паляцелі пад адкос. Некалькі дзён мясцовы гарнізон гітлераўцаў падбіраў абломкі вагонаў і выцягваў з-пад іх забітых немцаў.

С. МЕЛЬНІКАЎ.

НА ЗДЫМКУ: Перадача Чырвонай Арміі эскадрыллі самалётаў імені Героя Совецкага Саюза А. Чэкаліна, пабудаванай на сродкі працоўных.

БАЯВЫЯ ДЗЕЯННІ МІНСКІХ І ПАЛЕСКІХ ПАРТЫЗАН

Партызанскі атрад, які дзейнічае ў адным з раёнаў Мінскай вобласці, зрабіў налёт на варожы гарнізон горада Н. У жорсткім вулічным баю большасць гітлераўцаў была знішчана. Астатнія нямецкія салдаты забілі свайго камандзіра і каменданта горада і з усім узбраеннем здаліся партызанам. Усяго здалося ў палон 33 немцы.

Група партызан другога атрада пусціла пад адкос нямецкі воінскі эшалон. У выніку крушэння знішчаны паравоз, 9 платформ з аўтамашынамі і 5 вагонаў з узбраеннем. Гітлераўцы паслалі да месца катастрофы аднаўленчы поезд. Совецкія патрыёты замініравалі чыгунку і ўзарвалі і гэты поезд.

* * *

Партызанскі атрад, які дзейнічае ў адным з раёнаў Палескай вобласці, зрабіў ноччу напад на нямецкі гарнізон. Гітлераўцы былі захоплены знянацку. У кароткай схватцы совецкія патрыёты разграмілі варожы гарнізон і захапілі 40 палонных. Захоплены трафеі: 4 кулямёты, многа вінтовак і боепрыпасаў.

У раёне дзеяння другога атрада палескіх партызан на наш бок перайшлі 54 чэхаславакі, гвалтоўна мабілізаваныя ў нямецкую армію. Перабежчыкі прынеслі з сабою ўсю сваю зброю. Яны заявілі: «Мы не хочам праліваць сваю кроў за Гітлера і фашысцкіх звяроў, якія заняволілі нашу краіну».

На эвакуіраваным прадпрыемстве

Вытворчымі перамогамі сустрэлі 1-е Мая рабочыя, служачыя, інжынеры і тэхнікі эвакуіраванага віцебскага іголкавага завода.

На заводзе шырока разгорнута соцыялістычнае спаборніцтва за стварэнне магутнага ўклада ў асобы фонд Галоўнага Камандавання Чырвонай Арміі. Калектыў завода з поспехам выканаў свае прадмайскія абавязацельствы — перакрыта чатырохмесячная вытворчая праграма, здадзена ў фонд Галоўнага Камандавання 3.000 камплектаў звышпланавай баявой прадукцыі.

У адзнаку першамайскага свята ў цэхах адбыліся мітынгі, гутаркі. Памяшканні цэхаў упрыгожаны лозунгамі, партрэтамі кіраўнікоў партыі і ўрада і лепшых людзей прадпрыемства. Свята Першае Мая прайшло на заводзе пад знакам яшчэ большага ўзмацнення працы на вытворчасці, яшчэ лепшай дапамогі чырвонай Арміі ў разгроме гітлераўскіх бандытаў.

У ПОЛАЦКУ

Горад Полацк немцы залілі крывёю нявінных ахвяр, апаганілі старажытныя помнікі беларускай культуры. Акупанты забрудзілі горад сваёй вашывай, нахабнай салдатнёй.

Яна аб'ядае і без таго даведзенае да страшэннага голаду насельніцтва.

У апошні час нямецкія акупацыйныя ўлады расклеілі па гораду загад, які прапануе ўсяму насельніцтву здаць усе запасы харчавання. За малейшы знойдзены запас — расстрэл. На рабочага чалавека ў дзень выдаецца 200 грамаў хлеба і то не кожны раз. Збожжа, якое часамі прывозіла насельніцтва на млын, неадкладна забіраецца немцамі. Голад павялічваецца яшчэ і тым, што базар зусім не працуе, бо акупанты нікога не пускаюць у горад, таксама як нікога не выпускаюць з яго.

Нямецкія акупанты, што напаўзлі ў Полацк, дрыжаць у жывёльным страху перад партызанамі і Чырвонай Арміяй, прыходу якой з такім нецярпеннем чакаюць совецкія людзі. Жывёльны страх немцаў выказаў камендант гарнізона Баравухі Першай Гаупфман Трэмс. На нарадзе, скліканай па пытанню аб барацьбе з партызанамі, гэты кат з залатымі пярсцёнкамі на пальцах заявіў:

«Чырвоная Армія прарвала фронт і наступае. Лінія фронта і баі ідуць па гэты бок Вялікіх Лук (гэта было тады, калі Гебельс крычаў, што ён моцна ўтрымлівае Вялікія Лукі ў сваіх руках). Не выключана магчымасць маланкавага наступлення Чырвонай Арміі, і калі своечасова не ачысціць гэту тэрыторыю ад партызан, дык адыход часцей і стварэнне вузлоў супраціўлення будзе не толькі затрудненым, але і немагчымым».

Але рукі кароткія ў нямецкіх бандытаў! З кожным днём расце партызанскі рух па Полаччыне. Бясстрашныя партызаны не даюць спакою ворагу.

Немцы спаганяюць сваю лютасць на мірным, безабаронным насельніцтве.

Дзень і ноч працуе фабрыка смерці—бандыцкае нямецкае гестапо, размешчанае ў будынку былога дома Чырвонай Арміі. Начальнік гестапо капітан Манзікампф і яго намеснік, афіцэр Фабрыус — галоўныя крывавыя каты. Па іх загаду па Полацку толькі за некалькі дзён было арыштавана звыш 700 чалавек.

Пасля праведзеных масавых арыштаў гестапаўцы пачалі нечуваныя здзекі над нявіннымі ахвярамі. Будынак гестапо агалошваюць крыкі і енкі людзей, якім выкручваюць ногі і рукі, заганяюць іголкі пад ногці, паласуюць нажамі спіны.

Сваю звярыную расправу нямецкія акупанты завяршылі масавым расстрэлам арыштаваных. На ваколіцы каля Баравухі Другой яны сагналі насельніцтва і на яго вачах расстралялі сотні людзей. Арыштаваных выстрайвалі ў рад і ставілі тварам да выкапанай ямы. Ззаду іх ішоў нямецкі кат і біў асуджанага драўлянай калатушкай па галаве. Чалавек губляў прытомнасць і падаў у яму. За першым катам ішоў другі нямецкі кат з аўтаматам і давяршаў расправу, расстрэльваючы няшчасных на дне ямы.

Совецкія людзі вялі сябе ў час расстрэлу па-геройску. Дзяўчына Вера Наумаўна Смірнова перад смерцю крыкнула:

— Паміраю за радзіму, за прыгожае і шчаслівае жыццё пры Совецкай уладзе. Совецкія людзі ніколі не будуць рабамі фашыстаў! — Плюнуўшы ў твар канваіру, які яе збіваў, яна дадала:
—Каты праклятыя, вам не быць гаспадарамі нашай зямлі, вы ўсе згінеце, як сабакі. Няхай жыве таварыш Сталін!

Баючыся народнай помсты, нямецкія бандыты рашылі сагнаць палачан «на мітынг», каб, па сутнасці, запалохаць іх пагрозамі, правакацыямі. На гарадскую плошчу было сагнана ўсё насельніцтва горада. Было абвешчана, што будзе выступаць з прамовай совецкі парашутыст, які быццам-бы спусціўся з самалёта і добраахвотна здаўся немцам у палон. Ролю парашутыста разыгрываў мясцовы паліцэйскі, загрыміраваны ў гестапаўскай закулісной. Але правакацыя правалілася з трэскам. Нягледзячы на пагрозы, насельніцтва пачало разыходзіцца з плошчы і да канца прамовы паліцэйскага перад трыбунаю не засталося ніводнага чалавека, акрамя нямецкіх душагубаў і іх служак.

Вораг не пахіснуў веру совецкіх людзей у хуткае вызваленне беларускай зямлі ад немцаў. Палачане змагаюцца. З кожным днём усё больш і больш жыхароў ідуць у партызанскія атрады, каб помсціць ворагу за кроў і пакуты, якія немцы прынеслі на Беларусь.

В. ПЯТРОЎ.

МАСТАКІ СОВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ—СВАЁЙ РАДЗІМЕ

Самыя лютыя ворагі культуры —гітлераўскія мярзотнікі разбураюць усё, што сустракаецца ім на шляху. Яны знішчылі велізарнейшыя каштоўнасці беларускай нацыянальнай культуры, у тым ліку карцінную галярэю ў Мінску, гістарычныя музеі ў Гомелі, Магілёве, Мінску і іншых гарадах Совецкай Беларусі. Але фашысцкія забойцы не зламалі дух і не спынілі творчай дзейнасці работнікаў беларускай нацыянальнай культуры і мастацтва.

Мастакі Совецкай Беларусі засталіся вернымі сваёй радзіме, свайму народу. У радах Чырвонай Арміі і ў совецкім тылу яны нястомна працуюць над новымі творамі, прадаўжаючы лепшыя традыцыі беларускага мастацтва. У новых творах беларускіх мастакоў знаходзіць яркае адлюстраванне героіка айчыннай вайны, мужная барацьба беларускага народа за сваё вызваленне, слаўныя справы беларускіх партызан.

У творах беларускіх мастакоў і скульптараў, прадстаўленых на выстаўках, прысвечаных айчыннай вайне, ярка выражана сіла і воля воінаў Чырвонай Арміі. Такія— «28 гвардзейцаў» (праект помніка) і бюст Героя Совецкага Саюза Даватара—скульптара Грубе, бюсты Герояў Совецкага Саюза— Н. Гастэла, В. Талаліхіна, М. Сільніцкага, Ф. Смалячкова, Т. Бумажкова і інш. выкананыя скульптарам Азгурам.

Работы мастака Лейтмана «Працоўны фронт», «На кліч радзімы» з вялікім настроем паказваюць героіку тыла, дапамогу насельніцтва Чырвонай Арміі.

На выстаўцы, прысвечанай разгрому нямецка-фашысцкіх войск пад Масквой, прадстаўлены карціны мастакоў Красоўскага, Гаўрыленкі, Кудрэвіча, Заборава, Тарасікава. У плакатах, малюнках, акварэлях паказан драпежніцкі твар нямецка-фашысцкіх мярзотнікаў, разбой, які яны чыняць на беларускай зямлі. Акварэль мастака Тарасікава «Гітлер на Беларусі» малюе страшэнныя пакуты беларускага народа пад ігам нямецкіх акупантаў. Да помсты, жорсткай барацьбы з нямецкімі захопнікамі заклікаюць творы нашых мастакоў.

Беларускія мастакі і скульптары актыўна ўдзельнічаюць у выстаўках, прысвечаных айчыннай вайне, якія арганізаваны ў многіх гарадах Совецкага Саюза—Свярдлоўску, Новасібірску і г. д.

Зацверджан тэматычны план далейшай работы мастакоў. Прыступілі ўжо да работ над новымі эскізамі Е. Зайцаў—«Пахаванне Заслонава», Е. Краўскі —«У партызанскім штабе» П. Гаўрыленка — «У рабстве» А. Бембель—праект помніка загінуўшым партызанам, З. Азгур—статуя Г. Скарыны, Ахрэмчык — «Прылёт самалётаў да партызан».

Мастакі Совецкай Беларусі— актыўныя ўдзельнікі барацьбы нашага народа супроць ненавісных нямецка-фашысцкіх акупантаў.

П. ГАЎРЫЛЕНКА.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.
А1191.